

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410209 Fornanäs

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Ulrika O Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410209 Fornanäs**

Kommun: Ronneby

Områdets totala areal: 3,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-08-30

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Ronneby kommun.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9110 - Näringsfattig bokskog

9160 - Näringsrik ekskog

9190 - Näringsfattig ekskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Fornanäs bidrar till att uppfylla miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Områdets prioriterade bevarandevärden är den tätortsnära ädellövskogen, både ek- och bokskog, med ovanligt stor mångfald av svampar och kryptogamer. Området är klassat som nyckelbiotop och är ett av flera värdefulla ädellövområden i trakten.

Beskrivning av området

En västvärd granitbergbrant intill Ronnebyån, tämligen centralt i Ronneby. Väster om det långsmala området går en väg mellan bostadsområde och hamnen, söderut finns en skjutbana och ett industriområde. Området ligger inte långt ifrån Natura 2000-områdena Fornanäs östra (SE0410232) och Brunnskog (SE0410208). Skogen mellan de båda Fornanäs-områdena är

sedan december 2004 skyddade genom naturvårdsavtal mellan kommunen och Skogsstyrelsen. Fornanäs hyser en värdefull kryptogamflora och har stora botaniska värden. Fler av träden i området är grova och riktigt gamla.

Ädellövskogen har med stor sannolikhet lång kontinuitet, vilket kan konstateras bland annat genom förekomst av flera hotade arter och inslaget av gamla, grova träd. Häradskartan från början av 1900-talet visar att området var lövskog. De grova träden indikerar att området nyttjats som utmarksbete.

Under 2004 dog flera bokar i branten, möjligen på grund av utdragen torka under några år eller föroreningar i luften, eller kanske mer sannolikt som en följd av flera faktorer. Förhoppningsvis kan inslaget av friska träd av ek och avenbok, i branten, klara att bibehålla den biologiska mångfalden i området. Trädskiktet domineras av ek eller bok, ibland med inslag av lind. I fåltskiktet återfinns bland annat storräms, buskstjärnblomma och tandrot. Flera rödlistade arter av lavar växer i branten bland annat bokvårtlav (Nära hotad), rosa lundlav (Sårbar), stiftklotterlav (Nära hotad) och fina exemplar av liten ädellav (Starkt hotad). I branten fanns mellan åren 1998 till 2009 en miljöövervakningsyta där flera stammar är noggrant undersökta med avseende på förekomst och täckning av mossor och lavar, som är antingen rödlistade eller signalarter enligt nyckelbiotopsinventeringen. Provytorna besöktes vart femte år av Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen, enligt metod från Halland.

Vad kan påverka negativt

- Luftföroreningar och markläckage i samband med exploatering av intilliggande industriområde.
- Inväxning av andra buskar och träd i kronan på grova träd samt svårigheter att hitta lämplig ersättningssträd för dessa.
- Sjukdomar som utarmar träden, till exempel svampangrepp som leder till boksjuka eller fleråriga insektsangrepp på ek.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Området är avsatt som biotopskyddsområde sedan år 2003 i beslut av Skogsstyrelsen. Enligt 7 kap 11 § miljöbalken får man inte bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada naturmiljön inom ett biotopskyddsområde.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**9110 - Näringsfattig bokskog**

Areal: 1,36 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den näringsfattiga bokskogen domineras av bok med inslag av ek och avenbok, samt enstaka lind. Bokskogen sluttar i en blockig bergbrant ner mot ån. Buskskiktet är i det närmaste obefintligt, men på sina håll växer enstaka kaprifol. Ett fåtal grova ädellövträd kan ses. I fältskiktet återfinns smalbladigt gräs och lite buskstjärnblomma. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns tandrot allmänt i området. Flera av bokarna i branten dog under år 2004. Död ved av grov bok utgör substrat (växtunderlag) för vedsvampar, däribland den rödlistade skillertickan (sårbar) och insekter i området. Flera mossor och lavar knutna till senvuxen bok växer i området, bland annat bokvårtlav.

Bevarandemål

Arealen näringsfattig bokskog ska vara minst 1,4 hektar. Bok ska utgöra ett dominerande inslag, men avenbok och inslag av lind ska förekomma. Det ska finnas gamla träd och förnygring av nya träd som efterträdare till bok, vilket förutsätter att trädskiktet är olikåldrigt och flerskiktat. Gamla och senvuxna träd är allmänt förekommande liksom död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar. Det ska finnas enstaka träd med hackspettsbohål. I området ska guldlockmossa, bökkantlav (nära hotad), bokvårtlav, rosa lundlav, stiftklotterlav och liten ädellav förekomma i livskraftiga bestånd.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som mycket gott.

9160 - Näringsrik ekskog

Areal: 1,36 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den näringsrika ekskogen i Fornanäs domineras i trädsiktet av ek, men här växer även klenare bok och enstaka björk och avenbok. Häradskartan från början av 1900-talet indikerar att området troligen nyttjats som utmarksbete. Några grova ekar, påminner om tidigare hävd. På dessa förekommer rödlistade lavar och svampar, bland annat gammelekslav (sårbar), liten ädellav, oxtungsvamp, skillerticka, ekticka (nära hotad) och korallticka (nära hotad). Flera av de i området förekommande kärlväxterna behöver en sluten skog, till exempel buskstjärnblomma. Här växer även vårblommor som vitsippa, blåsippa, vårlök och tandrot. I busksiktet återfinns kaprifol och enstaka enbuskar.

Bevarandemål

Arealen av näringsrik ekskog ska vara minst 1,4 hektar. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens förnyring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas tämligen allmänt med grova träd och förnyring av nya träd som efterträdare av ek. Det ska finnas gamla träd, död ved i olika former inklusive levande träd tämligen allmän med döda träddelar och gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska förekomma genom en mosaik av täta respektive öppna och glest beskogade delar. Gran, buskar och sly ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Typiska arter av mossor, lavar och svampar ska förekomma allmänt-rikligt. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att arter såsom gammelekslav, liten ädellav, guldlockmossa, oxtungsvamp och korallticka och som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som gott. Grova ekar kan behöva huggas fram och ersättningsträd för dessa tas fram.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 0,57 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Merparten av ekskogen växer i hållmarksområdet och i bergbranten på grunda, magra marker. Förutom ek finns ett tydligt inslag av tall och även enstaka bok och avenbok. Flera av träden är senvuxna och det finns tämligen allmänt med grova träd, vilket visar en tydlig påverkan från tidigare hävd av området. Inslaget av kaprifol är påtagligt, men även enbuskar förekommer. I fältskiktet växer mest smalbladigt gräs, buskstjärnblomma och skogsstjärna. Trädskiktet utgörs till största delen av ek, men även bok förekommer.

Bevarandemål

Arealen näringsfattig ekskog ska vara minst 0,6 hektar. Ek ska dominera, med inslag av tall. Det ska finnas gamla, senvuxna träd och föryngring av nya träd som efterträdare till ek, vilket förutsätter att trädskiktet är olikåldrigt och flerskiktat. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska förekomma genom en mosaik av täta respektive öppna och glest beskogade delar. Gran, buskar och sly ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Gamla träd ska vara allmänt förekommande liksom död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar. I området förekommer de typiska arterna guldlockmossa och rostfläck.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som gott, dock saknas ersättningsträd för grova ekar.

Dokumentation

- ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen, www.artportalen.se (uttag 2016-07-25).
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2013. Övervakning av epifytiska indikatorarter i utvalda nyckelbiotoper under åren 1997-2009.
- Naturvårdsverket 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Skogsstyrelsen. 2003. Biotopkyddsområde. SK 654-2003.
- Skogsstyrelsen. 1997. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 6921-1997.
- Skogsstyrelsen. 1997. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 6525-1997.
- Trädportalen, www.tradportalen.se (uttag 2016-07-25)

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta.

